

מסורת הש"ס

(א) לקמן ה"ב (ב) [שם] (ג) [עירובין פג. וש"ל] (ד) [לקמן ה"ה] (ה) [שם ע"ש מוספא פ"א] (ו) גי' ב"ש (ז) [לפמ"ש רש"י ד"ה או דלמא וכו' מוכח דגרסא הקרב, (ח) רש"י, (ט) ומ"י, (י) [ויקרא ד,] (כ) ועי' רש"י, (ל) [עי' גליון הש"ס לע"א] (מ) [הוריות פ"א ה"א] (נ) [דף ה,]

תורה אור השלם

1. צו את ארְחֵן וְאֵת בְּנֵי לֹאמֶר
וְאֵת תּוֹרֵת הָעֵלֶה הָיָה הָעֵלֶה עַל
מִקְדָּה עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּנֵי הָעֵלֶה
עַד הַבֶּקֶר וְאֵשׁ מִמֶּנּוּ תִקְחַ
בֹּה: וְיִקְרָא וְ
2. וְיִשַׁע שְׁלֹמֹה כֶּעֶם הָיָה וְאֵת
הָיָה וְכָל יִשְׂרָאֵל בָּנֵי מִקְדָּה גָּדוֹל
מִלְבֹּאב וְחִמָּת עַד נִחַל מִצְרַיִם
לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵינוּ שִׁבְעַת יָמִים
וְשִׁבְעַת יָמִים אֲרֻכָּה עֲשֹׂר יָמִים
מִלְכִּים אֶחָד סָה

מוסף רש"י

[illegible]

תוספות הרא"ש

[illegible]

מקרה נפקא חיל לתנא דקמין
 דקמין האכי איתרין לן דקמין
 דקמין בחר כון עדיין אני אומר
 דמכחי קלף ויהא לתנא אלש אלש
 דקמין ואפי' (בא) דמובין אכא
 והניו דקמין עדיין אני אומר
 עמיטו קחל שחרה חן דרואין לן
 לא מרבין לן בשכנתא משעת
 הארץ ואפי' רובא וכולה במשמ
 במוקד קחל שמיטו דרין לא ב' ד
 שבתוני רבין דרשי יאן לא אקש
 פ' ר' ויה פטורין ר'יה הוא
 אומר ר' בתמן קלמן וצ' לא יהא
 אכר (בתימן) (בריימא) וצ' לא
 למומר דכ' סבוי חייב אלעא עד
 פ' פטור: ר'יה בשעון אומי
 אפי' שמיטא בחר פטורין אכא

הורו בית דין

[illegible][illegible]

וארץ ישראל שנאמר ירעש שלמה בעת ההיא את הארץ
ה' אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר
היוו פלוגתא דרבי שמעון ורבנן מועטין ונתרבו מאי
ורבנן דאולי יבתר חמאת פטורי י"א וא לא מאי ותיסבך
ידעה וחמאה בחיוב ידעה דלא חמאה מי שמ
ידעוית ניהו לא מצטרף או דלמא כיון דאורי ואורי ה
הוא מצטרפו מיעוט בחלב שעל גבי י"ה הקבה ומיעוט
קאית לא מצטרפו או דלמא כיון דאורי ואורי חלב ה
ומיעוט תרבו מאי פרה הכא ודאי (כיון) דתרי איסורי ניהו^א ו
דקרבנן שוה מצטרף ואת"ל כיון (דאיסורן שוה
לכוה חורבן) מהו הכא ודאי אין איסורן שוה ואין קרבנן שוה
ב"ד שחלב מותר מיעוט הקהל ומה אורי
לכוה חורבן ב"ד מיתא לא תיבעי לך דלא ליתנהו אלא כי
תלה

[illegible]

הורו בית דין פרק ראשון הוריות

ועשו מיעוט קהל על פיהם
מקמתן של רוב קהל ונתרבו
מועטין ונתרבו לא דמי מה
בהוראה לא בני קרבן ניני

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed

יֵאֵת תּוֹרַת הָעוֹלָה הַיָּהּ הָרִי אֱלוֹ שְׁלֹשָׁה
מִמַּעֲמוֹטִין וְאִיבְעִית אִימָא עֲדִיין אֲנִי אוֹמֵר לֹא
מַצִּית מוֹקֶמֶת לֹה כִּר' יְהוּדָה דְּתַנִּי רֹוב קֹהֵל
שְׁחִמְאָו ב"ד מִבְּאִין עַל דִּיהוּן פֶּר וְאִי רִבִּי
יְהוּדָה הָאֵמֵר צָבֹור הוּא דִּמְיִית ב"ד לֹא דִתְנָן 6
רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁבַעָה שְׁבָטִים שְׁחִמְאָו
מִבְּאִין ז' פְּרִים וּרְבַּן נַחֲמָן אֵמֵר שְׁמוּאֵל זֹו דְּבִרֵּי
ר"מ אֲבָל חֲכָמִי' אוֹמְרִי' יְחִיד שְׁעָשֵׂה בְּהוֹרָאֵת
ב"ד חִיבִּי מֵאִי ר"מ וּמֵאִי רִבֵּן דְּתַנִּי הוֹרוּ
וְעֵשׂוּ רִבִּי מֵאִיר פּוֹטֵר וְחֲכָמִים מוֹחִיבִּין מֵאִן
עֵשׂוּ אִילִימָא ב"ד מ"ט דִּרְבָּנָן דְּמַחֲיִיבִי וְהִתְנִיָּא
יִכּוֹל הוֹרוּ ב"ד וְעֵשׂוּ ב"ד יִכּוֹל יְהוּ חִיבִּין ת"ל
חֻקָּהֵל וְעֵשׂוּ 7 אִמְעֵשָׂה תִּלּוּי בִקְהָל הוֹרָאָה
תִּלּוּיָהּ בְּב"ד אֲלֵא הוֹרוּ ב"ד וְעֵשׂוּ רֹוב קֹהֵל
מֵאִי טַעְמָא דִּר' מֵאִיר דְּפוֹטֵר אֲלֵא לֹא הוֹרוּ
ב"ד וְעֵשׂוּ מִיעוּט קֹהֵל וּבִהָא קִמְפִּילְגִי מִר סָבֵר
יְחִיד שְׁעָשֵׂה בְּהוֹרָאֵת בֵּית דִּין פְּטוֹר וְזֵר סָבֵר
יְחִיד שְׁעָשֵׂה בְּהוֹרָאֵת ב"ד חִיבִּי אֵמֵר רֵב פֶּפֶא
דְּכּוֹלִי עֲלֵמָא יְחִיד שְׁעָשֵׂה בְּהוֹרָאֵת ב"ד פְּטוֹר
אֲלֵא ב"ד מוֹשְׁלִים לְרוֹב צָבֹור קִמְפִּילְגִי מ"ס
ב"ד מוֹשְׁלִים לְרוֹב צָבֹור וּמ"ס יֵאֵין ב"ד מוֹשְׁלִים
לְרוֹב צָבֹור וְאִיבְעִית אִימָא הוֹרוּ ב"ד וְעֵשׂוּ
רֹובוֹ שֶׁל קֹהֵל 8 וּמֵאִן חֲכָמִים רִבִּי שְׁמַעוֹן הִיא
דְּאֵמֵר צָבֹור מִיִּיתִי וּב"ד מִיִּיתִי וְאִיבְעִית אִימָא
שְׁבַט שְׁעָשֵׂה בְּהוֹרָאֵת בֵּית דִּין 9 וּמֵאִן חֲכָמִי'
רִבִּי יְהוּדָה הִיא דְּתַנִּי שְׁבַט שְׁעָשֵׂה בְּהוֹרָאֵת
בֵּית דִּין אוֹתוֹ הִשְׁבַּט חִיבִּי וּב"א כְּגוֹן שְׁחִמְאָו
שֵׁשֶׁה וְהֵן רֹובוֹ שֶׁל קֹהֵל אוֹ שְׁבַעָה אַע"פ
שְׂאִינֵן רֹובוֹ שֶׁל קֹהֵל וּמִתְנַתִּין מִנִּי ר' שְׁמַעוֹן
בֶּן אֱלֵעָזָר הִיא דְּתַנִּי 10 רִבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר
אוֹמֵר מִשְׁמֹו יִחְסָא שֵׁשֶׁה וְהֵן רֹובוֹ שֶׁל קֹהֵל
אוֹ שְׁבַעָה אַע"פ שְׂאִינֵן רֹובוֹ שֶׁל קֹהֵל חִיבִּין
אֵמֵר רֵב אִסִּי 11 וּבְהוֹרָאֵת הִלָּךְ אַחֵר רִבִּי וְיִשְׁבִּי

זו בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו קהל
עת ימים ארבעה עשר יום מכדי כתיב וכל יש
נה יהני הוא דאיקרי קהל אבל הנך לא איקי
מועמין ונחברו מאי מי פליגי רבי שמעון ורבי
[ואו לא] ותסיכרא אימור דשמעת ליה לא
הלא טהאמ מי שמעת ליה ד"כ לייח כי
חותר ועשו מיעוט הקהל וחותר ב"ד בהן והתורו
א כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף ואם ת
גבי "הקבה ומיעוט בחלב שעל גבי דקין מ
דאידי ואידי חלב הוא מצטרף ואת"ל שם
דדתי איסורי גינתו^[ו] [וכיון דאין איסורן שוה] לא
ל"ל כיון [דאיסורן שוה] דקרבנן שוה מצטרף
שוה ואין קרבנן שוה יאו דלמא כיון דאידי ואידי
מיעוט הקהל וזמ אורת ב"ד ועוד ב"ד אחר והי
הא ליתנהו אלא כי תיבעי לך אליבא דמ"ל

תוספות

אלה חתם הנספח את הקרבן וכן
הנהגת לקיים עומד מיניין בזה
ואשר ידוע כי המלך המשיח
הוא דמות כהן' המספר וקום
אין לנו נספח דקדוקים מספר שמי
ואל לנו נספח מוסאף לנשע
שגם אחת: והדור ששקדתי כבשים
קרבן עומד הנספח ואלו לא חתם
אין עומד כרסן לא נספח עומד
אין חתם ואלו נספח ונספח
קרבן: אלא כי בידינו כי ידוע
שמיש צבור הכהנים ואלו ידוע כי
אלה חתם לא חתם עומד ואלו

۱۰

וַיַּעַשׂ מִיָּעוֹט קָהָל עַל פִּיֹּהֶם לִדְחִיד שַׁעֲשֵׁה צְהוֹרָתָא בֵּית דִּין פְּטוֹר וּמְמוֹ
 שֶׁל רוֹב קָהָל וּמַצְבֵּי אֵלּוּ וְלֵאחֲרֵי שְׁמִירָתוֹ וְדוּעַ לִסְם שְׁמִיטָה דְּהֵי
 מִמְּחֻמְעֻמְעֻיָּן וְנִתְּבָר לֹא יֵרָמֵן לְחֻטְאָה עַד שֶׁלֹּא נִתְּמַנּוּ דְּמוּעֻטִּין כִּי חֲטָאוּ
 וְהַמְּחֻמְעֻיָּן לֹא יֵרָמֵן וְיִנְהוּ דְּכֻחַ צְהוֹרָתָא בֵּית דִּין פְּטוֹר וּמְמוֹ
 כִּי חֲטָאוּ לֹא מִשְׁחֵי וְנִשְׂאֵי עַד שֶׁלֹּא

HebrewBooks.org ©Moznaim

נמתנו נעשו בני קרנן ומחייבין לחמטו
כשהם או שעיריהם כלל מרזינן ומתמעטו
דמי מנחם לטעור עד שלא נתמנה דלא
מרזינן כי חטאו בני קרנן גינה ואמטו
לפי קלמך מרזינן ומתמעטו דהוי
פגומא דר"ס ורבען אולי כמנוטין
ומתברו איבערן לן אי דמי פלגומא
דר' שמעון ורבען אי לא מי אמר' ר"ס
דבתר ידיעה אולי דאמר אס נודע להם
עד שלא נתמנו חייבין כבתחלה הכא
נמי מחייב דמי לאמיער להו כתיבא
לאמיער להו דמי מתברו לאמיער להו
ומחייבין דר' רבען דבתר חטאה אולי
דלמאי הוי חלו כהדיוטות והאלי ומתברו
כי לא נתמנו הכא נמי אולי בתר חטאה
דמי חטאו אחמי מועטין היו ופטורין
וידיח שעשה כבוראם בית דין פטור:
וספכרא אימור דשעטת ליה לר"ס
דאולי אף בתר ידיעה. דאמר אס נודע
להם עד שלא נתמנו חייבין היכא דלא
ידיעה חטאם מועטין כי דסא.
דלהוי כי חטאו משנתמנו דלייתי פס
ואמאי קמי משנתמנו פטורין אלא
בדקויה פטור א"מ דר"ס חטאה היכא
בעי מחטאיו ומועטין ומתברו לגבי דינא
פטורין דכי חטאו כפטור חטאו דידיח
שעשה כבוראם בית דין פטור: או
דלמא כיוון. דחלש אס אחד הוא דצין
חלג המכסא אל קרען וצין חלג המכסא
אל הדקין אס אחד הוא שחלג קסם
אחיד: כיון דרפי איסורי גיטור. דחלג
איו שיה דכל חלגיו חיו מומר: או
דלמא כיוון. דחלג כבור אכלי האי
חלג והאי דס שלא כהוראש בשגגת
חלג מיימו לן חס וחד אי בעו כשהם
מיימו אי בעו שעירה מיימו למאי
אשווי קרננס השמא נמי כי עשו
כהוראש מלקרפי: ומיעוט כהוראש בעורא
כוכצים. קרננס שעירה חס כשהם:

אלו

הלך אחר רוב יושבי
ל ישראל עמו קהל גדול מלכוא חמת עד נחל מצרים
ם מכדי כתיב וכל ישראל עמו קהל גדול מלכוא חמת
הל אבל הנך לא אקרי קהל פשיטא מרובין ונתמעטו
פלוגי רבי שמעון ורבנן ר"ש דאזיל בתר ידיעה מחיבי
אימור דשמעת ליה לר"ש דאזיל אף בתר ידיעה [היכי
ליה דא"כ לייטי כה השתא אלא ר"ש חטאה וידיעה
וחזרו ב"ד בהן והורו ועשו מיעוט אחר מהו כיון דשתי
הוא מצטרף ואם תמצא לומר כיון דאידי ואידי חלב
לב שעל גבי דקין מהו הכא ודאי כיון דבתרי קראי
מצטרף ואת"ל שם חלב הוא ומצטרף מיעוט בחלב
דאין איסורן שות] לא מצטרף או דלמא כיון ט(דאיסורן
דקרבנן שוה מצטרף מיעוט בחלב ומיעוט בעבודת
דלמא כיון דאידי ואידי כרת הוא מצטרף תיקו איבוי
ד"ד ועמד ב"ד אחר והורו ועשו מיעוט אחר אליב
בעי לך אליבא דמ"ד צבור מייית מאי צבור הא קא

12

[illegible]

והשטן מחליב לחיוב פטור כ"ש מפטור (לפטור) (לחיוב) ופי' דקאמיר מועטע ונטורבר מאי ריב
הול' לרבנן יב' ר' הוא דקאמיר ובעשטע לומר בהא זמי' פליגי אפר' חל' האמת ותסביר אימור
האמת וריעה בהא חיובא ק"ר חל' כעין פטור כ' נדע' חל' ששכחנא זמי' אידיעה חל' חס'
שעיר אלא ודאי גרוהיי' חל' חל' מודה שפי' דפטור וכש' דאזיל חל' מועטע מעיקרא פ'
שעיר' א' סביר כ' יהודה דפטור חל' שיע' בהורא' חל' א' סביר כ' כרבנן דמחייב חל' פטור'
מועטנא ונטורבר דלרבנן לומר כ' מעיקרא מיי' שיע' כשכ' א' שעיר' חל' מועטנא לרבנן פטור'
חל' שיע' בהורא' חל' פטור' אלא דתשמע' לישא' לתלמודא חל' פליגי חל' מושם דיעק' חל'
(במה) א' (מלין) דער דרבעלנא דרבעלנא דרבעלנא דרבעלנא חל' מועטנא לרבנן פטור'
חל' חס' גל' נטורבר דאיני' וריעה ותחא' בהרד' פטור ר"ש' כ'יון דמחיר' קראי נפקא. דחל' ח'
קרא' אלו חרופות (ר' טס). מאת חל' תכנסת את הקרבן חל' על' יב' דקדוש ר'ר' ר' קציבא
א' דלמ' כ'יון דאיסור' חס'. ותרתייהו איסור אכילת קרבן חל' חל' (ששתין) חל' חס' בצור פ'
בעבודת כוכבים) א' איסור' חס' חל' באיחל' חל' בעבודת קרבן חל' חס' דל' חל' במיאר'
(כוכבים) חל' חס' דשעיר חל' חס' ונאמ' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס'
איסור' חל' א' חס' א' דלמ' כ'יון דאיסור' חס' מועטנא חל' חס' דאיסור' חס' מועטנא
חל' חס' חל' איסור' חס' א' חס' א' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס'
בעבודת כוכבים א' קרבן חס' מהו חל' דאי' א' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס'
חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס' חל' חס'

עין משפט
נר מצוה

יב א מיי פייצ מהל' שגגות הל' א
חמנו נאשני דמ:

יד ב מיי שם פייג הל' ב קמג שם :
 מז ג מיי שם הל' ב ופי"ב הל' א :
 מז ד ה מיי שם פייג הלכה ב קמג
 שם :

י"ז ו מ"י שם הל' ג סמג שם:
יח ז מ"י שם הלכה ד ועי' צהשגות

ובכ"מ:

רבינו חננאל

נתחיל להלכה בדבר שחוקן על שפתו. ודענו מקדמו שר' ואקא: מלתא דשפוטא דלי רבא מבניי
 דלי רמי בר אבא ונני רבא בן כושבא
 שחלב מותר ונתחיל להלכה בשומן
 דמיה מוה. מי' לרעת האה: נא
 אמר רבא שני דתן חלב היחיד
 ועשר שומן על פיהם: שנוג על
 פיהם להל' לא. לא לאיתוי ר' חלב
 שנוג מותר ונתחיל להלכה בשמן
 אכלא דסורא דפסורי ודענא דלמא
 דהא קאמר שנוג על פיהם ונני
 דפסור אכל נתחיל להלכה
 דסורא ואכלי חלב. איא דמא
 אבר ארבי חלב יחיד ועשר
 שנוג על פיהם פסור מא' לא
 שנוג על פיהם פסור ונני
 חלב אכל בשומן ואכלי חלב
 ודענא דלמא חלב קאמר איתוי
 דהא דעשר דשעמם דהא שדור
 כגון שחיתוריה חלב ודענא דלמא
 שנוג [אן] על פיהם: דוראי.
 לאיתוי קר' ליה. מי' שפעה א'
 שנוג [אן] על פיהם כפולותיה ונני
 ב' דן שחלב מותר ונתחיל להלכה
 בשמן אכלא בר אבי פסור
 (שמואלא ור"י) חרב פסור
 לרעת ונא דמיתריח ומיתבין אר
 ינש ונא חרבי כסברא און
 ינש אתא תחטא שנוג מעם
 אר'י. מעם אר'ין פרי למיזר
 י' שמע אתא שנוג און אר'י
 דל' עבירי שחיתוריה און
 לעצמו נקרא לעיל מומר. מעם
 א'יה א'יה נהוג לאכל חלב
 כמודא ואכלו מעם א'יה שנוג
 און א'יה חלב ונני תוספתא
 האכל קציעין אר'יה מומר
 א'יה דר' יוסי שחלב אומר א'
 דענא בלאר' ר' שמעון בר יוסי
 אומר משום ר' שמעון מה חיל
 און א'יה שניעיה כשן מדיעתי.
 פירוש און שניעיה חלית דורתי
 און שניעיה חלית חלב ונני
 ד'יה חיל דרש און חלב אר'ין
 ש' עננו צא מומר שאני שני
 מדיעתי פ'יה חיל קר' י' ש' ש'
 און לענא. תעננה. חלב נפש
 שאן עושה ברעיה חלית אר'יה
 ונתחיל להלכה בשומן אכל
 נאמר להלכה און חלב און חלב
 דרש דרשוקת אר'יה חלב
 בעיני און תיחורו להלכה ב'יה
 און מפרש פקד' מ'יה הפסח.
 אמר בר פפא קסבר ר' יוסי דר'ין
 דאילו נודע ל'יה און חרב און
 חור' מורחא ומתחור' און

תוספות הרא"ש (המשך)

[illegible]

שְׁמֵהּ עֲשֵׂה רִאשׁוֹן מִבְּמִקְצֵי וְלִבְיָהּ
 שֶׁמֶת עָלֶיהָ דְּרֹאֵל בְּתֵר יִשְׂרָאֵל
 הַלְבִּיעִי כִּדְהֶשְׁתָּה מִשִּׁיחַ וְנִישְׂאִי
 מִפְּרֵי הָאָרֶץ וְרֹגֶשׁ מִשְׁבָּחָהּ אוֹ
 שֶׁאֵם בְּהוֹרָתָה בִּיד פְּלוּיָהּ וְשֶׁרֶבֶב
 הָאֵשׁ הוֹרָה לָקֹחַ מִתְחִילָה דְרִשְׁשֵׁי
 חֲבִיבָהּ שֶׁרֶב הָעֵלֶם בִּיד מִיּוּרִי
 וְנִשְׁאָר עַד שֶׁלֹּא תִּזְמְנֵהוּ דְרֹאֵם אִפִּי
 לְהַקְיָה אֲדָשָׁה׃ נִפְקָא לֵךְ בְּחֹזֶל
 מִשְׁמַח מֵאֵל לְהַחֲלֵב אֶשְׁרֵי לֵךְ
 שֶׁרֶב הָעֵלֶם בִּיד (אֲבָל שֶׁרֶב עֲבִירָה) וְחֻבֵּב
 בְּכֹדֶר שֶׁחֲטָא וְעַל (שֶׁאֵר) [עֲבֹדָה
 בִּיד] מִיּוֹעֵט חֲלָב מִדְּרֹאֵם בִּישְׁתִּי
 מִיּוֹעֵט בְּרֹגֶשׁ מִיּוֹעֵט עֲבִירָה מִדְּרֹאֵם
 מִצְטַרְפִּין מִיּוֹעֵט בְּעִירּוֹת מִיּוֹעֵט
 בִּישְׁתִּי מִצְטַרְפִּין׃ אִיבְעִיָּה אֵל הַדּוֹר
 בִּיד יִדְנֵה אֵל לְדֹמָאֵם אֵל שֶׁנֶּאֱמַר׃